

Protokoll nr.7

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosolekust 14. mail 1970.a.

P ä e v a k o r d :

1. Hatsaturjani balleti "Gajane" lavastuse vastuvõtmine
2. Tarifitsoorimine ja ametikohtade vakantseks kuulutamine.

Koosolekust võtsid osa: Hammer, Väljaots, Ojamaa, Roosa, Raudsepp, Järvela, V.Järvi, P.Nägi, Tommis, Murdmaa, Tanberg, Suve, Aron, Püüman, Matesen, Särev, Žigurs, Karell, Kõllu, Metsaalt, Nõmmik.

Hammer: Täna lavastus on eriti vastutusrikas, kuna ta kuulub juubeliaastasse ja gastrolli kavasse. Võib olla on vaja veel tööd teha, koreograafiat parandada, palun teha sonavõttudes põhjalik analüüs.

Tommis: Kunstinõukogule esitatud proovi kohta oli täna proov hästi korras, naisrühm tantsis puhtalt, meesrühm vähe nõrgenalt. Mulle paistab, et esituse tasemel lavastus saab esietenduseks päris ilusasse vormi. Teatavasti selle balleti libretto oli kaunis totter, kuid nüüd kus uus on tehtud lihtsam ja loogilisem, tekib häda, kas sisu ei jää skenaatiliseks, sest muusika on kirjutatud eelmisele librettole. Praegune libretto nõuaks psühholoogilist lahendust, aga muusika ei tingi seda. Häda on selles, et uusi ballette on vähe, tuleb vanu ballette kaasajastada. Praegu kipub lavastus jääma üldiseks, esimene ja teine vaatus on lihtsalt tantsimine ilma süžete, kolmanda vaatuse lõpu poole asi paraneb, nimelt viimane kohtumine ja mõtteline vestlus, aga kõik kokku mõjub kontsertlavastusena. Osatäitmised olid korrektsel tasemel. Näib et Suldašoviil on eeldusi teravate karakterite tantsimiseks. Meeldis kujundus, oli aameoniapärast värvide lahenduses. Kostüümides peaks olema konkreetseid vihjeid, et seltskondi oleks võinud teineteisest eraldada, praegu on nii kostüümilt kui sammustikult raske eraldada kes maalt, kes linnast.

Kõllu: Olen nõus eelkõnelejaga, väga raske on vana muusikat ja uut sisu kokku viia. Esimene vaatus jättis väga divertimentliku mulje, teises vaatuses ei saa aru iloninku- test, kolmas vaatus kõige onnastunum. Rühm tundub mehaaniliselt lavastusse liidetuna, miks nad pidevalt ilauvad - jääb arusaamatuks. Soovitada midagi ümber teha ma ei oska, siis peaks kõik ümber tegema. Lavastusbrigaad on ausalt tööd teinud, täna proov oli korrektsel tasemel, ja etendus jättis meeldiva mulje. Etendusel on oma keel ja ta on ilustatud aameonia rahvatantsu elementidega. Rühm tantsis korrektsel. Osatäitjatest meeldis Balojan teises

vaatuses. Buldakov jättis välise mulje, Maimusseov jäi siseniselt tühjaks. Maimusseovi ärasholjumine teises vaatuses hakkas mulle vastu. Rühmatantsude lihtne sammustik on leidlik. Kujundus meeldis värvigamma poolest.

Ojamaa: Hilja kutsutakse kokku kunstinõukogu, viis päeva varem peab toimuma läbivaatamine, et saaks parandusi teha. Saanti autoriga kooskolastamine jääb teile ära.

Tamborg: Hartsaturjan on Berliini haiglas.

Ojamaa: Teile vedas. Kuna meil on tegemist juubelilavastusega, millega te tahate sõita gastrollidesse, pean ütlevat, et asi on lootusetult igav, mul on praegugi uni peal. See on ballett üldse ja kui me ei saa anda sellele balletile psühholoogilist kudet, kuna see muusika ei tingi seda, oleks pidanud leidma tantsudega enam rahvuslikku koloriiti. Tantsujoonis on igav, votted ja sammud korduvad ja muutuvad tüütavaks. Meie meestele on raske, puudub teravus jalgades, võib olla tuleks kutsuda mõni rahvatantsu spetsialist.

Žigurs: Ma olen samas rühmas ja ma ei lase öelda, et meesrühm üldse on kehv, öelge konkreetselt ja tehke professionaalset vahet koreograafias ja esituses.

Ojamaa: näiteks meesrühma jalgades puudub teravus, küed ja õlad abitud. Meeste osas võiks tantsud läbierida teha.

Aron: Balletirühma tase on kõrge, aga sammustik primitiivselt seatud!

Ojamaa: Mis mulle väga vastu hakkas on tšosted, nad ei sobi siia balletti. Kujunduse põhimotte vastu ei vaidle, meeldivad värvid, kuid neidude seelikud võiks pikemad olla. Me lootsime sellest balletilt palju, et parandada balleti küllastavust, ballett üldse on olnud aastaid armastatud žanr, kuid praegu on küllastavus kõige väiksem.

Murdmaa: Mul on raske rääkida, sest mulle on arusaamatu selline lähenev kunstile kus puudub loominguiline impuls, mis sunnib lavastama kui "vostok vobetse" hakkab mängima, kui tants "väljendab üldse" aga rahvuslikku tüüpi ei väljenda, siis ma kahtlen, kas see oigustab enamat. Kõigis vaatuses kordub koreograafia, tunned koiki samane, duetid on lahendatud abstraktse koreograafia stiilis, on võetud modern stiil ja mehhaaniliselt külge liidetud. Kuid duett peab olema nii ülesehitatud, et tekib tantsus psühholoogiline atmosfäär. Minu jutt on "vaenlase jutt", aga näiteks seada 16 takti tšosteid ja siis seletada, mis see on, on lubamatu; ma olen põhimõtteliselt sellise kunsti vastu. Kui "Uinuv kaunitar" on ilutants, saanti "Luikede järv", siis need vanad XIX s. balletid oigustavad end, sest nad ei pretendeeri psühholoogilisele tantsule, vaid nende väärtuseks on puhtad kombinatsioonid

mis pakuvad esteetilist naudingut. Täna nähtud lavastus ei tule Suvole kui lavastajale kasuks, samuti rikkub rühma ja publiku maitset, kuid maitset rikkuda on kerge, aga parandada raske.

Väljaots: Ma olen Murdmaaga samal arvamisel. Muidugi Suvol oli raske lavastada, sest tükki on pikk ja muusikas on number numbri järgi. Samad korduvad, ühesõnaga ballett on veniv, igav, ühesugune. Kujundus on stiilne aga ebahuvitav. Kostüümid oleks nagu alt äraloigatud, pead on suured aga altpoolt lage. Tantsijate esitus on korralik, aga tantsudes kõik kordub ja koma vaatust läheb raskeks vaadata. Selle lavastusega teater eriti suurt võitu ei saavutanud.

Tamborg: Ka minu arvates sellele muusikale seada on võimatu, sest enne muusika oli kirjutatud kolhoositeatrilisele. Hertsurjani lähenemine armeenia rahvamuusikale on selles teoses operetlik. Kolmanda vastuse lahendus on päris huvitav.

Aren: Eriti kiitvaid sõnu lavastuse kohta ei kuule, kas on siis oige saata "Gajane" Soome.

Hammer: Murdmaa sõnavõtule on raske vastu vaielda, kuid kui me tüki repertuaari võtsime, siis oli ju teada, milline teos see on, miks siis kunstnikkogus keegi vastu ei vaieldud. Osa publikule selline ilutants võib olla isegi hakkab meeldima. Solistidest meeldis mulle Balojan, ta on isiku-pärane tantsija ja temal on seda sära, mis teistel puudub. Tantsude koreograafia on üheplaneiline, hea et lopp ei lange ära, tihti juhtub vastupidi. Kostüümi osas on poistel punased trikood, mis nojuvad ebaceldivalt, peale selle on nad erinevas värviastmes, kas kunstnik ei saaks värvi vahetada. Etteheide, et tükki ei ole armeeniapärase, siis eks meil ole raske vene opereid laulda kui venelased ja vastupidi ja sellest aspektist Soomes küsimust ei teki, aga meie peame arvestama, et kriitika meid silimana ei hakka, sest nad on seal kaunis objektiivsed.

Suve: Ballett tuli välja 40.a. tagasi, on mitu redaktsiooni ja esialgselt variandist on jäänud ainult nined. Trükkis välja-antud klaviirides on numbrid väga erinevas järjekorras. Ma ei ole mingisuguste balletisuundade pooldaja või vastane nagu Murdmaa, olen püüdnud järjest lavastada erinevas laadis, võttes printsiipselt erinevaid lavastusi. Truppi ja publikut võib rikkuda ainult lahendus, kus lavastus on tehtud hästi või halvasti. Mis puutub selle lavastuse stiili, siis on see Grigorovitei suund, kes on saavutanud väga palju sellel alal ja minu lavastus on väga lähedane sellele suunale. Mis puutub armeeniapärasusele, siis me ei püüdnudki seda vaid tuginesime vene balleti traditsioonilisele saamustikule. Meil peasegu armeenia samas ei olegi, ainult üksikud vilhjend näiteks olgude raputus, käte asendid. Armeenia rahvatantsud on väga

primitiivsed ja rahulikud, teravad jalad on grusiinlastel ja lesgiinidel. Me tahtsime divertismentliku kallakuga etendust, mitte rahvuslikku ega psühholoogilist balletti, sest muusika ei ole rahvapärane. Mis puutub esitusse, siis naisrühm on ühtlasem, meesrühm on ilma valikuta laval ja ansambelit neist ei saa. Aga et mehed halvasti teeks, ma ei taha öelda. Te ajate temperamenti taga, aga armeenia tants ei ole väga temperamentne.

N.Järvi: Muusikat, teose kompositsiooni me lõhknud ei ole, aga vastavalt libretole olene muusikat ümberpaigutanud. Täna peab otsustama, kas see ballett läheb Soome, sest me peame lindistama ja see on väga raske töö.

Suve: Soome soovis seda balletti, kas on õige välja jätta.

Hammer: Soomlased tahavad täismetraazilist balletti, kuna Rootsi trupil on lühiballetid, Soome Rahvusooperis on laulhelid ja ballett osa ei vota. Meil täismetraazilistest noutokogude ballettidest midagi teist näidata ei ole.

Žigurs: Soomlased maksavad ja nõuavad, meil midagi muud pakkuda ei ole, "Gajane" peab minema.

Hammer: Kas ollakse nõus esietendusega ja millise koosseisuga.
Kunstinõukogu otsustas lubada ballett "Gajane" esietendusele, 17.mail 1970.a. 14.mai peaproovi koosseisuga.

2)

Hammer: Meil on vaja veel välja selgitada tuleva aasta repertuaari-küsimus, et saaks ministriumile esitada, kuna on tulnud uusi ettepanekuid. Ooperite osas ei ole mingisuguseid muudatusi - jääb "Verine pulm", Puccini kolm ühevaatuslikku ooperit ja aasta lõpus "Sõda ja rahu".

Ooperis on ettepanek teha "Kolm musketäri" ja "Sound of Music".

Balleti osas on küsimus lahtine.

Suve: Me olene jõudnud repertuaari ummikusse. Kõik paremad balletid on ühevaatuslikud, kuid publiku külastavus kannatavat selle all. Suurtest ballettidest olene paremiku äralavastanud, olemasolevad on kas muusikaliselt norgad või meie kollektiivile liiga suuremootmelised, ka nimetusi korrata ei anna vajalikuks efekti. Murdmaa poolt on ettepanek lavastada Slonimski ballett "Ikarus", minu poolt A.Petrovi "Maailma loomine" ja Stšedrini ballett "Anna Karenina", viimase lubas helilooja mulle saata niipea kui valmib.

Murdmaa: "Ikaruse" muusika on väga huvitav, kuid väga raske, vaevalt ta publikule on moistetav.

Hammer: Tähendab balleti populaarsuse tõstmiseks "Ikarus" ei ole,

kas ei leidu teost mis publikut võluks.

Murdmaa: Tükk on üleshitatud meespeaosalise peale, kõik oleneb osatäitjast, ma arvan, kui tantsib Tiit Hämm, publikut tuleks.

"Joanna Tentata" lavastamiseks jääb aega napiks, ma ei jous planeeritud tähtajaks valmis. Praegu lähene Soome, tuleme tagasi, jääb üks kuu seadmiseks, puhkusele järgnev septembrikuu praktiliselt langeb ära, kuna inimesed ei ole vormis, tulevad repertuaari kordseadmise proovid.

Hammer: Juhtide planeerimisega on asi korras ära, tuleb endale selgeks teha kui palju on vaja lavastuse väljatoomiseks aega, tuleb planeerida päevade kaupa tööd.

Murdmaa: Ma võin täpselt öelda, lavastuse väljatoomiseks on vaja neli ja pool kuud.

Hammer: Me teeme meeleheitlike katseid planeerida, et plaan täita, aga meie ei saa kuidagi otsustega kokku. Balleti esietendus peab toimuma novembri lõpus.

Mägi: Ega teater ei koosne ainult Joanna Tentatast, minul ei ole Roosikevaleriga kusagile taganeda, plaanist tuleb kinnipidada.

Üldine vaidlus.

Hammer: Tähtajad vastame töökorras veelkord järele.

2.

Hammer: Ballett taotleb T.Pirni konkurssi alla kuulutamist kui professionaalselt kolmatut.

V.Truve sai seni esinemiste eest gastrollipunkti, kuid teater on nõus teda kasutama palga punktitasu alusel, selleks tuleb teda esitada tarifitseerimiseks.

Kunstinõukogu otsustas ühel häälel:

- 1) korraldada konkurs II kategooria balletiartist T.Pirnile ja kuulutada tema ametikoht vakantseks kuupalgaga rbl. 90.-kuus.
- 2) Esitada tarifitseerimiseks V.Truve I kategooria ooperisolisti kohale töötasuga rbl. 140.-kuus
- 3) Balletisolisti koht, mis on konkurssile kuulutatud, töötasuks määrata rbl. 135.-

Koosoleku juhataja:

Protokollija: